

Coronavirus

GEZONDHEIDSZORG

‘Dit is ons werk, wij raken niet in paniek’

In Noord-Brabant, het epicentrum van de corona-uitbraak in Nederland, zijn de ziekenhuizen druk bezig. Maar in paniek zijn ze niet. „We doen nog niet aan oorlogsgeneeskunde, dat je moet kiezen wie je helpt.”

Door onze redacteur
Frederiek Weeda

AMSTERDAM. Is er paniek in de ziekenhuizen nu Covid-19 in Nederland oprukt? De stand van zondagmiddag: 1.135 mensen zijn positief getest, van wie er 162 in een ziekenhuis zijn behandeld en twintig zijn overleden. Zijn de intensive cares al overvol, zoals in Italië? Lopen verpleegkundigen en artsen al op hun tandvlees?

Je zou het wel denken als je sommige WhatsApp- en Twitterberichten van medisch personeel leest die sinds vrijdag de ronde doen. Ook de oproep van de Federatie Medisch Specialisten zaterdagmiddag, dat alle scholen dicht moeten om verdere verspreiding en Italiaanse toestanden te voorkomen, duidde op onrust in de achterban van 22.000 leden.

Iedereen in de gezondheidszorg is inmiddels doordrongen van de ernst van het zeer besmettelijke nieuwe virus; zeker na een webinar, zaterdagochtend, waar duizend Nederlandse artsen aan deelnamen. Daar deelden intensivacareartsen, microbiologen en anesthesiologen uit Brabantse ziekenhuizen ernstige berichten.

Noord-Brabant is tot nu toe de grootste corona-brandhaard van Nederland, met ruim 430 positief geteste mensen. Er liggen zo'n 35 coronapatiënten op de diverse intensive cares, met name in Breda, Tilburg en Den Bosch. „Hele ziekenhuis onrustig en ongerust. Nu nog voldoende capaciteit en materialen”, luidde een samenvatting in het webinar.

Maar paniek? Nee. „Dit is ons werk, wij raken niet in paniek”, zei intensivacarearts Hans Kuijsten zondag in het Tilburgse Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis, waar eind februari de eerste Covid-19-patiënt binnenkwam. Kuijsten: „Er is een verschil tussen de noodscenario's die we nu uitwerken en bespreken met ziekenhuizen noordelijker van ons voor als er een grote groep coronapatiënten komt, en de actuele situatie.” Hij is ook voorzitter van de regio-organisatie van alle intensive cares in Zuidwest-Nederland.

Overgeplaatst

De actuele situatie: in Zuidwest-Nederland (West-Brabant en Zeeland) liggen twintig coronapatiënten op een intensive care, in Zuidoost-Nederland (Oost-Brabant en Limburg) vijftien. Maar het aantal intensivacarebedden in de regio is veel groter. Alleen in Ziekenhuis Bernhoven, in Uden, zijn er maar zes ic-bedden, waardoor enkele patiënten al zijn overgeplaatst naar Den Bosch.

Kuijsten: „We doen nog niet aan

oorlogsgeneeskunde, zoals in Italië, waar je moet kiezen wie je helpt en wie niet. Veel ziekenhuizen in Noord-Nederland hebben nog niet één coronapatiënt, laat staan op de intensive care. Dus als wij er hier meer hebben dan we aankunnen, zullen ze naar andere delen van Nederland worden overgeplaatst.”

Er zijn dus nog genoeg intensivacarebedden; en waar men drukte verwacht, wordt personeel bijgeschoold. „Sneller intuberen [aan de beademing, red.] dan anders”, zo werd er geadviseerd tijdens het webinar 'lessen uit het zuiden'. „Ook is dit een betere bescherming van het personeel”, doordat de patiënt dan niet recht uitademt. In veel ziekenhuizen worden extra kamers klaargemaakt en protocollen herhaald. In het webinar adviseerden artsen ook om patiënten in drie groepen in te delen: negatief getest, bewezen coronapositief én 'verdacht'. Die laatste twee groepen liggen geïsoleerd.

In het kleine Ziekenhuis Bernhoven zijn ze „echt volledig bezig met coronapatiënten”, zegt de woordvoerder zondag. „We hebben normaal maar twee intensivacarebedden en dat is nu uitgebreid naar zes. Maar we vervoeren ook elke dag wel iemand naar een groter ziekenhuis in de regio. We kunnen het nog wel aan, maar het is écht veel. We hebben alle planbare zorg afgezegd.”

Jonge mensen

De twintig coronapatiënten in heel Nederland die al aan de gevolgen van het virus zijn overleden, waren tussen de 59 en 94 jaar oud, meldde het RIVM zondag. De meerderheid van hen was ouder dan zeventig en was al

ziek. Wat was opgevallen in Noord-Brabant en werd gedeeld tijdens het webinar: „Patiënten die extra kwetsbaar zijn, omdat ze oud zijn of andere ziektes hebben, komen sneller op de intensive care dan anderen.” Maar, en dat is opmerkelijk, tijdens het webinar bleek ook dat de helft van de ic-patiënten in Nederland onder de vijftig jaar is en niet lijdt aan andere ziektes. Dus de berichten dat Covid-19 alleen ouderen en kwetsbaren raakt, zijn niet helemaal juist.

Patiënten, zo constateren ze ook tijdens het webinar, liggen zo'n drie weken aan de beademing. „Twee weken slecht en dan pas langzaam opknappen in de derde week. Eerste twee weken ook nog veel virus aanwezig. Intensivacarebehandeling is ARDS (acute respiratory distress syndrome) behandelen, en niet zozeer virus. Wordt een lang ziektebeeld.”

En daarnaast: „De mensen die overlijden, ontwikkelen vaak vier tot zeven dagen na intubatie/beademing een acute verslechtering.”

Longen aangevallen

Covid-19 laat zich gelden in de ziekenhuizen, en op de intensive cares. En daar kom je niet zomaar. Daar wordt alles in de gaten gehouden: je hart, je bloeddruk, je vochtthuishouding, je nieren, stolling van het bloed, je hersens, mogelijke infecties. En je ligt er aan de beademing. Juist bij Covid-19 is dat belangrijk, omdat het virus de longen aanvalt.

Maar de aantallen zijn (tot en met zondag) overzichtelijk. In het UMC Amsterdam ligt bijvoorbeeld één coronapatiënt op de intensive care, en er liggen er nog eens drie op andere afdelingen. „We hebben nog ruimschoots genoeg plek”, zegt de woordvoerder. In de academische ziekenhuizen in Utrecht, Leiden en Nijmegen is het nog „rustig”. Het Arnhemse Rijnstate telt twee coronapatiënten, van wie er één op de intensive care ligt, en veertien nog 'verdachte' patiënten. In Nieuwegein vier op de IC, in Leeuwarden één.

Wel zijn alle ziekenhuizen druk aan het uitbreiden en herschikken, in afwachting van een storm. Geplande operaties worden vrijwel overal uitgesteld, opdat er de komende weken meer tijd en ruimte is voor coronapatiënten. Poliklinische afspraken worden deels online gedaan.

Het ziekteverzuim ligt - mede door quarantaine van besmet personeel - op de Brabantse intensive cares nu op 9 procent, bleek tijdens het webinar. Dat is relatief hoog. „Operatiekamerassistenten worden nu gekoppeld aan IC-verpleegkundigen, als een buddy.”

Voor het Maastricht UMC+ wordt een tent neergezet waar mensen met luchtwegklachten een CT-scan kunnen krijgen.

FOTO: JEAN-PIERRE GEUSENS/ANP

MAATREGELEN

Ziekenhuizen bereiden zich voor op zwaar weer

Steeds meer ziekenhuizen melden de besmetting van eigen personeel. Onder toenemende druk worden maatregelen genomen.

Door onze redacteur **Derk Stokmans**

AMSTERDAM. Ziekenhuisafdelingen worden leeggemaakt. Niet-spoedeisende onderzoeken of operaties worden afgezegd, net als poliklinische bezoeken zonder acute noodzaak. Reguliere patiënten mogen vaak nog maar één of twee bezoekers per dag ontvangen - en die mogen geen griepachtige symptomen hebben.

Het is een greep uit de maatregelen die de ziekenhuizen hebben genomen om zich voor te bereiden op wat komen gaat. Voor sommige ziekenhuizen is het nog stilte voor de storm. Bij sommige is er al sprake van een opsteking. Maar allemaal bereiden ze zich voor op het uitzonderlijke zware weer waar ziekenhuizen in Brabant al in zijn beland, zo blijkt uit een korte rondgang of de informatie die ze zelf op hun website zetten.

Bijeenkomsten in ziekenhuizen worden afgelast. Medewerkers heb-

ben minder bewegingsruimte. Ze mogen niet meer naar congressen, onderwijs geven (of volgen) of in te grote groepen bij elkaar komen. Ook worden ze gevraagd niet meer naar het buitenland te gaan. Sommige ziekenhuizen laten daarom ook stafpersoneel zoveel mogelijk thuiswerken. Alles om de kans op besmetting van patiënten en eigen personeel zoveel mogelijk te voorkomen. Het Wilhelmina Ziekenhuis in Assen - nog geen besmettingen van personeel en patiënten - gaat daarom ook een tent voor het ziekenhuis zetten. Daar wordt iedereen voor hij binnenkomt gecontroleerd op symptomen.

Toenemende druk

De voorbereidingen veranderen van uur tot uur, en onder toenemende druk. Steeds meer ziekenhuizen melden intussen de besmetting van eigen personeel. Zes medewerkers op vijf verschillende afdelingen van het

UMCG in Groningen hebben corona, zo maakte het ziekenhuis zondagmiddag bekend. Het Medisch Centrum Haaglanden in Den Haag is ook getroffen. Twee medewerkers bleken vrijdag het coronavirus te hebben. Terwijl zij thuis zitten, worden alle medewerkers getest die contact met ze hadden en klachten hebben. Zeker

Afdelingen worden zoveel mogelijk leeggemaakt, operaties worden afgezegd

is, zegt een woordvoerder van het ziekenhuis, dat de medewerkers het niet hebben van de ene coronapatiënt die daar dinsdag werd opgenomen.

Ook Haaglanden richt een verpleegafdeling in om coronapatiënten

Grachtengordelgedicht met duur eten

na het elkaar niet omhelzen en het bespreken van het elkaar niet omhelzen na de vitello tonnato de saltimbocca en het viertal glazen witte wijn die het gesprek met de 87-jarige vriendin over het wel of niet doorgaan met publiceren als je op leeftijd bent en misschien niet meer beschikt over de scherpste pen vloeit jullie gesprek over in het vergelijken van verliefdheden het verschil in temperament

na de extra limoncello die na de limoncello van het huis nog besteld moest worden aan het einde van het gesprek dat je in eerste instantie wilde afblazen vanwege je droge keel kijk je de vriendin aan die betaald heeft voor je eten

je geeft haar een knuffel een dunne kus op de wang en begint meteen je te verontschuldigen ze wuift het weg en zegt in een zijstraat van de jorjaan waar fietsen net wat te dicht op elkaar staan ik denk dat ik weet wat je bedoelt

in de halffe tram naar huis gaat het door je heen het heeft mij goed te pakken dit wikkelen en dit wegen

maar nog niet stevig genoeg

Tsead Bruinja,
Dichter des Vaderlands

